

مجموعه سنون

۱۳

جمعیت علمیه عثمانیه

برنجی پسته

ربیع الاول

نومرو ۳

استانبول

وزیر خاندان ارزنجانلی اوغلو آرتین مناسیان مطبعه سنده
طبع اولمشدر

۱۲۷۹

قره طاغاسور اشبو قیافت ملیهلرینک هیچ بر جزوئی تبدیل
ویا خودتعدیل ایده مدیکی مثلاً اوزرینه ادنا برشی دخی علاوه ایده مز.
ایچلرندن بریسی خارجهده بولندیغی حالده تبدیل قیافت ایتمش اولسه
ییله عودتسنده درحال انی ترك ایله کند و رینه مخصوص البسه یی
کیمکه مجبور اولور

(منیف)

(بقیه سی صکره)

(مابعد)

(مدخل علم ژئولوژی)

* اجسام غیر کئیفه * اجسام صلبه و مایعه و غازیته غیر
اوله رق حواس بشریه ایله ادراک اولور بر طاقم جسملر ده واردرکه
اجسام کئیفه مثلاً نه وزنی و نه ده بر قاب درونده وضعی ممکن اوله مز.
بولر ضیا و حرارت و الکتریک و غالوانیزمه و مانیتزمه اولوب اجسام
سیاله تسمیه اولورلر

ضیانک منبعی شمس اولوب طبیعتک مابه الحیاتیدر . و تأثیرات
واقعه سی جهتیله وجودی حساً معلوم ایهده ماهیت و حقیقتی
الان میدانه چبقار یله مامشدر

ضیانک شمسدن کره ارضه سرعت ورودی عقل و تصورک مافوقنده
اولوب شوبله که حکمانک حساب و تدقیقلرینه کوره شمسدن کره ارضه
طوپ ایله برکله انداخت اولنسه تمام اوتوز سنه مدتده کره ارضه

وصول بولوب ضیای شمس ایسه کمال سرعتی جه نیله مسافه مزبوریه
بالکزن سکن دقیقه قطع ایملکله بر ثانیه ظرفنده طقسوز یوز قرق بر
ملیون قدم مسافه قطع ایلدیکی تین ایدر

جیمع اجسام تسخین اولندقدده لمعان ایدوب تبرد ایله کیفیت
مذکوره زائل اولور . حتی تیمور چوقلری آتشد قیرذیرلدیغی حالده
بر محل مظلومه اشبای موجوده کورینه جک قدر نئسر ضیا ایلدیکی
جمله نك معلوم و مشهودیدر . ضیا نك خواص و کیفیاتی کثیر و مسائل
متفرعه سی مهم و دقیق اولوب جمله سنك بیانی علم حکمت طبیعه
کابلرنده مسطور اولدیغندن و بزا یسه علم ژئولوژی مسائلیك حله
مدار اوله جق مبادیسنك بیانی التزام ایلمش اولدیغمن دن خواص
مذکوره دن بالکزن بعضیلری بالانتخاب شرح و تسطیر قلندی

جمله نك معلومیدر که بلا ضیا هیچ بر شی مرئی اولوب مثلاً ضیا
سحاب اوزرینه ورود ایتدکده اندن منعکس اوله رق سحاب رؤیت
اولور . و اجسام اوزرینه تصادف ایدرک صور مختلفه مخصوصه
کسب ایدر . مثلاً ضیا مصیقل و غیر شفاف اجسامدن منعکس
اولدقدده متنوع الالوان مشاهده اولور . و مصیقل و شفاف اولان
اجسامدن انعکاس ایتدیرک خط مستقیم اوزره بلا مانع مرور ایدر
ایسه اکثریا انعطاف ایدوب استقامتی منحرف اولور . و معادن
بعضیلری ضیای مورودک بر قسمی ربوعکس ایدوب بر مقدارینی
جذب و حفظ ایدر . و بو مثالو اجسامه غیر شفاف تسمیه اولور .
مبقا تعیر اولتان معدن بو قبیلدن اولوب بعضاً بیوجک صفای لامعه
هئئنده بولور . و حتی جام استعمالنك انتشارندن اول سیرده وامریقای
جنوبیده واقع پرو مملکتنده جام یرینه قولانیلور ایدی . و حالا
بزده استعمال اولتان ریک میقاتوزندن عبارتدر .

نام شفاف اولیان معدنك اوته طرفنده اولان اشیا لایقیله رؤیت و تمیز اولنده مبوب بعضیلری دخی بتون بتون غیر شفاف اولدقلری حالدده شفافه قریب ایسدرده اوته طرفلرنده بولنان اشیا هیچ کورغز بو مثللو اجسامه شبه شفاف تسمیه اولنور . چاقق طاشی و امثالی بو قیلدندر .

معادن شفافك جمله سنده ضیای موزود صور واحدهده متحول اولمزا یسده جمله سنده استقامتدن انحراف و انصراف ایدوب منکسر اولور . و انعکاس دخی مکرر و مضاعف اولدیغنه مبنی معادن مذکوره ایله باقیلان شی چفته رؤیت اولنور . حادثه مذکوره اسلاند اقرستالی تسمیه اولنان معدنده پك اعلا تجربه و مشاهده اولنور

شعاعاتك مجموعی عكس ایتدیرن جسم جسم ایض و شعاعاتك هیچ برخی عكس ایتدیرمیان جسم جسم اسود یعنی اجسامك سوادى لون مستقل اولوب كافه الوانك انسلابندن عبارتدر . لکن هر جسم اسود بعض شعاعات ضعیفه یی عكس ایتدیرمکله جسم اسود تام یوقدر و بعض اجسامك اجزاسی شکلا و ثخنا و عظما و وضعاً مختلف اولمیرله شعاعاتی اختلاف اوزره عكس ایتدیرهك الوانی مختلف کوستر و بوندن ناشی بر جسم خشین اولدقجه لونی بشقه و املس یعنی دوز اولدقجه بشقه کورینور و جمله اجسام مثللو معدنك رنگلری دخی شعاعاتدن بعضیسنك عكسندن حاصل اولور . بعض معادن ترکیب کیمویه لینه نظراً صاف و نقی اولمق لازم کلوب لکن اکثریا مواد اجنبیه ایله مخلوط بولندقلرندن مواد مذکورهك الوانیله متلوندرلر . مثلاً بلوره مشابه اولان نجف طاشی که قرستال دوروش تعبیر اولنور یالک صافی سیلیس یعنی جنس سیلیسیومدن عبارت اولوب دائماً صافی و نقی

اولسی لازم کلور ایکن پک چوق دفعه کلی و یا جزئی تیمور و معادن
سائرینی حاوی بولند یغنه بناء صاری و قرمرزی و سنجابی و سیاه رنگرده
بولنور

معادنن بعضیلرینک پارلقلی شعاعات ضیائیه نك انعکاسندن نشأت
ایدر . معدنه مخصوص بر جنس پارلقق و لمعان واردر که جلای
معدنی تعبیر اولنور . و معاندنه ضیانک تأثیراتیله ظهور ایدن احوال
و کیفیتادن بریدخی فوسفوریت اولوب کیفیت مذکوره مواد
معدنییه بر برندن تمیز و تفریقده بعضاً پک اعلا بر واسطه اولور
بعض اجسام لمس ایله و یا خود بلا لمس لمعان و نشر و ضیا ایلوب
خاصه مذکوره فوسفور دینلان جسم بسیطده جمله دن زیاده اولغله
علی العموم کیفیت مذکوره یه فوسفوریت اطلاق اولمشدر

ایتالباده واقع بولونیا شهرنده بر خفاف حجر بولونیا تسمیه اولنان
طاش که کیمیا اصطلاحجه ملح کبریت باریتدر ظلمنده بر از وقت لمعان
ایلدیکی بالتصادف مشاهده ایلش اولغله بو کیفیت خاصه مذکوره
حقیقه اربابنک دقتی جلب ایتمش و اجسام جامه نك اکثریسی لمس
و یا خود شمس و یا حرارته ارائه اولندقدن صرکه ضیای فوسفوری یه
مشابه شعاعات ضیائیه نشر ایلدیکی و حتی الماس طاشی ضیای شمسی
زیاده جذب ایلکله ظلمنده لمعان ایلدیکی اثبات اولمشدر . و احجار
جیرییه یعنی کرج طاشلری جنسندن و غره تعبیر اولنان احجارر ملیه دن
بعضیلری دخی جسم خشین اوزرینه دلك اولندقدنه کیفیت فوسفوریتی
حاصل ایدرلر . و قوارس پارچه لری بربری اوزرینه سوریلوب بعده
صویه القا اولنسه نشر ضیا ایلرلر .

❖ بیان حرارت ❖ اجسام سیاه دن بریدخی حرارتدر که علم

رئولوژ

ژئولوژیجه بونك ضیادن زیاده لزوم و اهمیت و دارد . معنای لغویسی بر جسم محرقك اعضای لمسیه اوزرینه اولان تأثیری یعنی آتشف تقریب ایتدیگمرده و یاخود شمس قارشو طوردیغمزده حس اولنان کیفیتدر . و نار اجسامه تأثیر ایدوب انلرده تغیرات عدیده حاصل ایدر . مثلاً بعضبسنی کاملاً احراق و بعضبسنی درجه احرازه ایصال و بعضبسنی حالت مایعیه و یاخود گازیه تحویل ایلر و آثار عدیده مزبوره اجسام ساخسده کأن بر قوتدن نشأت ایدوب قوت مذکوره دخی حس اولنان اثرک غیری اولغین علت ایله معلول تمیز اولنق ایچون مؤثره قالدوریق یعنی نار طبیعی و اثره دخی حرارت تسمیه اولنشدن . نار ایله ضیا ییننده اکثراً جهت و حدت و مقارنت وار ایسهده غیر متجانسدرلر . و هر ضیا و علو حرارتی انتاج ایتز . یعنی بر جسمك ضیاسی زیاده اولدقجه حرارت محسوسه سی اولق لازم کلز . قرده مشهود اولدیغی کبی بعضض ضیا حرارتدن عاری اوله ییلور . نته که ضیادن عاری حرارت شدیده واقع اولور . شویله که صور دروننده ذوبان ایلش اولان قورشون علو و ضیادن عاری اولوب حالبوکه قلائی و کوکرد و مواد سائرینی اذابهیه و شمع عسلی احراق و ایقاده و تغلی و بتخیره کافی حرارتی بولندیغی تجربه ایله اثبات اولنور و قینار صودن و قبل الاحرار شدتلوجه قزمش تیموردن و بونلره مماثل اجسامدن ضیا صادر اولدیغی هر کسك معلوم و مجریدر .

اجسامك جمله سنده یعنی اجسام صلبه و مائیه و هوایهك بلا استئنا کافه سنده و حتی قوه لامسه ایله برودتلی حس اولنانلرده ییله حرارت موجوددر و بو خصوص تجارب کیمیوه و سائر ایله تحقیق و اثبات اولنور . شویله که من القدیم معلوم اولدیغی اوزره صلابت

و خوشننده مختلف ایکی اناج پارچه سی سرعت و شدت ایله یکدیگره
 دك اوله رق نار حاصل ایتدیره بیلور . و آتشك بو صورته حصولی
 كافة اهل عالمك معلومی اولوب حتی قدمای یونان آتشك بو وجهله
 ایجادینی زمان جاهلیتلرنده جله الهلرندن مرکور نام معبوده اسناد
 ایتشلر ایدی . و بو تجربه دن بشقه بر مقدار تیمور اکنبسی کو کردو و صو
 ایله قارشیدیرلسه بر نوع تخلل ظهور ایدوب حرارت ناریه پیدا اولور
 و حتی کیفیت مذکوره علم ژئولوژینك بحث ایلدیکی حادثات حکیمه
 ارضیه تطبیق اوله رق كرك حرکت ارضك و كرك حادثات و لقانیه ك
 سبیلری بو مقوله تأثیرات کیمویه عزو اسناد و بو وجهله بعض
 مسائل مشكله توجیه اولمش ایسه ده رأی مذکور مؤخرأ ابطال
 قلندی . كذلك حامض کبریت یعنی زاج یاغی صو ایله قارشیدیرلسه
 التهاب و اشتغال ظهور ایدرو بونلردن بشقه الکتریک و غالوانیزمه
 قوتلریله غایت شدتلی حرارت حاصل ایتدیرلیدیکی معلوم و مجربدر .
 اصل منبع حرارت شمس اولوب حیوانات و نباتاتك حیات و نشو
 و نمالینه لازم و لابد اولان حرارت كره ارضه اندن كلور و ضیاك
 دخی منبعی شمس بولندیغدن ضیا ایله حرارتك شیء واحد اولدیغنه
 ذهاب اولمشیدی . لکن شمسك بر جسم نارمخص اولدیغنی اعتقادی
 بی اساس اوله رق مشهور رصاد موسیو هر شك كشف و استخراجندن
 برو جسم مذکور قابل تمکن بر عالم اعتبار اولسوب ورود ایدن ضیا
 و حرارتی بوندنصره ذكر ایده جکمز سبالات الاستیقبه ك تخللندن
 حاصل اولدیغنی ظن اولور

(ادهم)

عن اعضای مجلس والا

(بقیه سی صکره)